

TANKOVÉ A AUTOMOBILNÍ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ PŘI PŘIKRYTÍ STÁTNÍ HRANICE

Tankovým a automobilním technickým zabezpečením (dále TATZ), jako jedním z prvků zabezpečení bojové činnosti vojsk, se musíme zabývat i při přikrytí státní hranice. Nejde tu o nový odlišný způsob řešení TATZ, ale o řešení TATZ ve zvláštních podmínkách. Proto v článku chci ukázat některé zvláštnosti při řešení TATZ.

Cílem TATZ při přikrytí státní hranice je zabezpečit plynulý přechod vojsk z mírového života k plnění úkolů v poli a k zaujetí operační sestavy polních vojsk, zabezpečit bojeschopnost techniky vojsk. U vojsk přikrytí je výrazný požadavek trvalé bojeschopnosti, tím i preventivního technického ošetřování techniky v míru jako nezbytný předpoklad splnění úkolů vojsk přikrytí v počátečním období války.

Charakteristikou TATZ je zabezpečit široké a poměrně hluboké pásmo svazků přikrytí pouze organickými jednotkami TATZ svazků. Z toho vyplývají poměrně vysoké nároky na odsun poškozené techniky, protože opravářské jednotky útvarů a svazků budou též rozmístěny ve větších hloubkách a na širokém úseku.

Při určování jednotlivých úkolů a opatření TATZ budeme respektovat celou řadu **vnějších i vnitřních vlivů a zvláštností**. Z vnějších vlivů jsou to zejména ty, které charakterizují bojové možnosti vlastních vojsk i vojsk protivníka, všeobecnou operační a taktickou situaci

v přihraničním prostoru a plně respektují zvláštnosti počátečního období války.

Z vlastních vlivů jsou to především:

- úroveň a stav výcviku, stupeň připravenosti specialistů tankové a automobilní služby,

- procento naplněnosti útvarů a svazků specialisty tankové a automobilní služby,

- procento naplněnosti útvarů a svazků tankovou a automobilní technikou,

- technický stav tankové a automobilní techniky, úroveň a kvalita systému preventivního ošetřování, zásoba kilometrů do nejbližší mezošetrovací nebo meziopravní normy, koeficient technické pohotovosti techniky, technický stav techniky nedotknutelných zásob atd.,

- připravenost prostředků, jednotek a útvarů technického zabezpečení, jejich naplněnost specialisty a technikou, způsoby a formy jejich uvádění do plné bojové a mobilizační pohotovosti, technický stav vlastních prostředků technického zabezpečení,

- organizace a systém teritoriálního technického zabezpečení a technického zabezpečení jednotek Pohraniční stráže vzhledem k jejich návaznosti na systém technického zabezpečení pozemních vojsk,

- v neposlední řadě pak připravenost a tvůrčí schopnost řídicích orgánů TATZ organizovat a řídit komplex všech opatře-

ní TATZ při přechodu z mírové činnosti na válečnou.

Dále bereme v úvahu i terénní podmínky v pohraničním prostoru, jak se popř. projeví i v extrémních podmínkách povětrnostních.

Bojová činnost vojsk bude probíhat v převážně horském a zalesněném terénu, kde je omezený počet komunikací, převážně nízké kvality a s poměrně nízkou únosností. Je minimum komunikací podél státní hranice. Je zde též řada míst s málo únosným nebo bažinatým terénem, který nedovoluje pohyb tankové a automobilní techniky. Za jarního tání a podzimních dešťů musíme počítat i s těž-

kostmi při překonávání rozvodněných horských říček a potoků spolu se zvětšením ploch málo únosného a bažinatého terénu. V zimě bude omezovat pohyb vysoká souvislá sněhová pokrývka (0,5 až 1 m). Pohyb vojsk bude v podstatě omezen na komunikace s nízkou propustností, zvýší se možnost zapadnutí a uvážnutí techniky a možnosti zatarasení komunikací. Z hlediska úkolů TATZ se tedy zvýší potřeba evakuací techniky a udržování sjízdnosti a propustnosti komunikací prostředky TATZ. Vlastnosti terénu v různých ročních obdobích budou někdy vyžadovat i zásadní změny v pořadí jednotlivých úkolů soustavy TATZ.

Zvláštnosti TATZ při překrytí státní hranice

Organizaci TATZ budeme plnit v podstatě ve třech základních etapách:

- od vyhlášení bojové pohotovosti vojsk do zaujetí předurčených prostorů,
- ve výchozích prostorech a prostorech překrytí do zahájení bojové činnosti,
- od zahájení bojové činnosti do splnění úkolu překrytí státní hranice.

Podle toho budou stanoveny diferencované úkoly v oblasti TATZ. Zde půjde pravděpodobně o tento sled činností:

- při uvádění vojsk do plné bojové pohotovosti,
- přesunu vojsk,
- vojsk rozmístěných mimo boj,
- vojsk v obraně v zabezpečovacím pásmu,
- vojsk při přechodu do útoku (v obraně nebo ve střetném boji).

Nepůjde tedy o klasický způsob např. organizování TATZ útoku nebo obrany, ale o vhodnou syntézu všech základních druhů a způsobů organizování TATZ. Musí zabezpečit jak plynulý přechod vojsk z mírové činnosti na činnost v poli, tak i plynulý přechod z obrany státní hranice do rozhodného útoku.

K zvláštnostem technického ošetřování. Pro stanovení rozsahu a obsahu opatření technického ošetřování techniky je určující systém technického ošetřování techniky v míru. Výhodné podmínky budou, kdy před vlastním vyhlášením plné bojové pohotovosti bude předcházet časové období zvýšené bojové pohotovosti. Nepříznivá situace bude, kdy vojska musí zaujímat prostory překrytí přímo z mírových posádek. V těchto případech bude základním způsobem ošetřování, že si řidiči (osádky) budou ošetřovat techniku sami za spoluúčasti organických prostředků TATZ.

Se spoluúčastí prostředků TATZ nadřazeného stupně mohou počítat pouze v

- období zvýšené BoPo (kdy je delší období — několik dní),
- zaujatých prostorech v pohraničním pásmu, pokud vojska nezahájí okamžitě bojovou činnost (dva i více dnů pobytu vojsk v prostorech).

Pak můžeme počítat s pomocí vyšších stupňů (technické ošetřování č. 1 (dále jen TO), TO č. 2 a jednotné ošetření (JO), popř. i s některými opatřeními, která zabezpečují vyšší technickou připravenost techniky (prodloužení meziopravní normy techniky, výměna kolejových pásů apod.).

K zvláštnostem evakuace. Určité zvláštnosti se projeví, až vojska zaujmou předurčené prostory. Hlavní úkoly evakuačních prostředků budou mít tuto posloupnost:

1. Poškozenou techniku za přesunu budeme evakuovat směrem vpřed na předem stanovené čáry, zpravidla k prostorům, kde jsou nebo budou rozvinuty dílenské prostředky nadřazeného stupně nebo teritoria.

2. Odsuneme veškerou poškozenou techniku z pod palby nepřítele až k prostředkům, které jsou schopny tuto techniku opravit.

3. Evakuační kapacita má pokrýt celé pásmo bojové sestavy co do šířky i do hloubky.

4. Mají zabezpečit uvolňování komunikací a udržování jejich průchodnosti (zejména v zimním období) pro manévr hlavních sil. V některých údobích bude tento úkol prvořadý, protože včasné zasažení hlavních sil, záloh a popř. protizteče budou rozhodující pro úspěšné splnění cílů překrytí státní hranice.

Z toho vyplývá, že těžiště činnosti vět-

šiny evakuačních prostředků bude přímo v bojových sestavách, tedy u podřízených stupňů při vytvoření nezbytné potřebné zálohy evakuačních prostředků v sestavě hlavních sil.

K zvláštnostem oprav techniky

Při uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti a jejich výjezdu z mírových posádek do předurčených prostorů nemůžeme počítat s jakýmkoliv vyčleněním dílenských prostředků, předurčených pro zabezpečení vojsk v poli, pro dokončení rozpracovaných oprav techniky v mírových posádkách. Hlavním úkolem dílenských prostředků v této etapě bude poskytování technické pomoci osádkám při výjezdu z mírové posádky, za přesunu a po dosažení prostoru předpokládané činnosti. Dokončit opravy musí zpravidla orgán TATZ operačního stupně popř. teritoria svými prostředky.

Do pásma příkrytí vyčleníme pouze některé útvary svazků, popř. některé jednotky útvarů, jejichž počet zabezpečí i potřebnou protitankovost na směrech. Protože úkoly budou plnit zpravidla ihned po vyhlášení plné bojové pohotovosti, budou poškozenou techniku opravovat organické prostředky útvarů (jednotek) vyčleněných k plnění úkolů příkrytí státní hranice. Tyto prostředky zejména na směrech předpokládaného úsilí nepřítelů můžeme posílit částí sil a prostředků nadřízeného stupně (svazku).

Hlavní síly technických oprav svazků (útvarů) budou předurčeny k zabezpečení hlavních sil svazků (útvarů) při plnění jejich základních úkolů jak ve výchozích prostorech, tak i při přechodu do rozhodné útočné činnosti.

Při přechodu hlavních sil svazků (útvarů) na manévrový způsob bojové činnosti budou vyčleněny dílenské prostředky pro útvary v příkrytí plnit úkoly ve prospěch hlavních sil.

Při respektování těchto zásad budeme organizaci oprav poškozené techniky řešit takto:

- veškerou poškozenou techniku opravíme v těch prostorech, kde jsou rozmístěny dílenské prostředky. Zcela výjimečně na místě, kde došlo k poškození techniky,
- na stupních jednotka a útvar budeme opravovat techniku v hnízdech poško-

zené techniky (HPT), shromaždiště poškozené techniky (SPT) organizujeme až od stupně svazek výše,

- poškozenou techniku budeme opravovat kromě toho i v prostorech rozvinutých teritoriálních prostředků TATZ v pohraničním prostoru,

- při přechodu na manévrový způsob bojové činnosti v místech technické pomoci (MTP), které byly vytvořeny z dříve předsunutých vyčleněných posilových dílenských prostředků,

- rozsah oprav bude záviset jak na počtu a druhu prostředků (jednotek, útvarů) TATZ, tak hlavně na časových možnostech práce v příslušném prostoru.

K zvláštnostem zásobování tankovým a automobilním materiálem

Půjde o tyto zvláštnosti:

- základním a jediným způsobem oprav techniky bude metoda výměny skupin, což představuje z hlediska zásobování zvýšenou spotřebu,

- útvary (jednotky) vyčleněné do příkrytí státní hranice budou mít ve své materiální péči celou řadu posilových jednotek a útvarů a v neposlední řadě budou zabezpečovat i jednotky Pohraniční stráže,

- pohyblivé zásoby tankového a automobilního materiálu (TAM) v divizních skladech jsou předurčeny k zabezpečování materiálem hlavních sil svazků. Při krátkodobém vedení bojové činnosti by vyvezené zásoby TAM útvarů měly plně pokrýt zvýšenou spotřebu. Při delším vedení bojové činnosti může dojít k tomu, že musíme doplnit zásoby u útvarů již ke konci druhého dne bojové činnosti.

Tuto situaci můžeme řešit několika způsoby jako např.

- při nedostatku času předem zásobit útvary z polních zásob TAM příslušného svazku,

- předem zásobit ze zásob TAM, které zůstaly po vyvezení zásob v mírových posádkách vlastního, popř. jiného útvaru,

- možné je i vytvoření „zásobovacích středisek“ s potřebným sortimentem TAM v pohraničním prostoru již v míru, aby střediska byla schopna vykrytí určité pásmo činnosti vojsk. Tato střediska je účelné vytvářet např. v prostorech rozvíjení teritoriálních zařízení TATZ apod.

Zásady pro členění prostředků TATZ

Zde uvedu možné varianty členění prostředků TATZ pro tu fázi příkrytí státní hranice, kdy vojska již zaujala předurčené prostory v blízkosti státní hranice,

před zahájením bojové činnosti. Manévr s prostředky TATZ v průběhu bojové činnosti řešíme s přihlédnutím k této skutečností:

— jaká byla výchozí sestava prostředků TATZ,

— jaký je skutečný vývoj situace a z něj vyplývající prostorové, časové, kvantitativní a kvalitativní rozmístění ztrát techniky,

— zámysl plnění bojových úkolů na nejbližší období a jiné.

K členění prostředků TATZ v zabezpečovacím pásmu

Bezprostřední příkrytí státní hranice zabezpečuje Pohraniční stráž, která v podstatě tvoří předsunutý sled jednotek vyčleněných do pásma příkrytí. Do zabezpečovacího pásma určujeme zpravidla zesílené motostřelecké pluky od prvosledových divizí, které budují a zaujímají postavení zpravidla podle zásad obrany na široké frontě. Pro organizaci TATZ je určující, že nejde o souvislou obranu, ale obranu na směrech, složenou ze samostatných opěrných bodů, rot, popř. praporečnických rájů obrany, se značnými mezerami v sestavě, vyplněnými zátarasy, palbou dělostřelectva, protitankových prostředků a zejména protiztečemi druhých sledů.

U praporů na předpokládaném hlavním směru útoku nepřítele bude základním prvkem TATZ dílensko-vyprošťovací skupina praporu (DVS) přímo podřízená ZVT praporu. Může mít toto složení: organická DTP a přidělené plukovní prostředky TATZ 1—2 VT, 1 TPDA, 1 PAD-1, NA s TAM. Umísťujeme ji tak, aby VT byly co nejbližší k bojové sestavě praporu, zpravidla bezprostředně u stanoviště ZVT (technické pozorovatelský prapor — TEP), zbytek DVS mimo předpokládaný směr útoku nepřítele při zadní hranici obranného ráje.

U praporu mimo předpokládaný hlavní směr útoku bude základním prvkem TATZ DVS praporu vytvořená z organické DTP a přiděleného 1 VT z prostředků top.

Hlavní síly top rozmístíme v jednom sledu za obranné ráje praporů druhého sledu pluku nebo v sestavě hlavních sil pluku. Zde připravíme vyčleněné skupiny (DVS) k použití jak ve prospěch prvosledových praporů, tak k zabezpečení plukovních protiztečí. Tyto skupiny řídí přímo ZVT pluku.

Organické prostředky TATZ jednotek Pohraniční stráže, jednotek druhých vojsk a speciálních vojsk budou začleněny do celkového systému TATZ pluku. ZVT pluku je povinen organizovat TATZ v celém pásmu a poskytovat účinnou pomoc jednotkám Pohraniční stráže i ostatním vlastními prostředky praporů i pluku.

K členění prostředků TATZ divizí prvního sledu

Členění prostředků TATZ divize předurčuje charakter jejich bojových úkolů. Hlavní síly top budou rozmístěny v sestavě hlavních sil divize v prvním pásmu výchozího prostoru (zpravidla v blízkosti dislokace teritoriálních prostředků TATZ-OTAT, STS) a budou působit v jejich prospěch.

Ve prospěch motostřeleckých pluků, vyčleněných do pásma příkrytí, bude vyčleněna DVS divize (zpravidla ve složení 1—2 VT, 1—3 TPDA, 1—2 PAD-1, 1—2 NA s TAM) a předána do přímé podřízenosti ZVT pluku. S okamžikem přechodu hlavních sil divize do útoku tato DVS vychází z podřízenosti ZVT pluku a přechází k plnění úkolů ve prospěch zasazovaných hlavních sil divize (např. vytváří místo technické pomoci na osách přesunu).

K zvláštnostem TATZ na operačních stupních

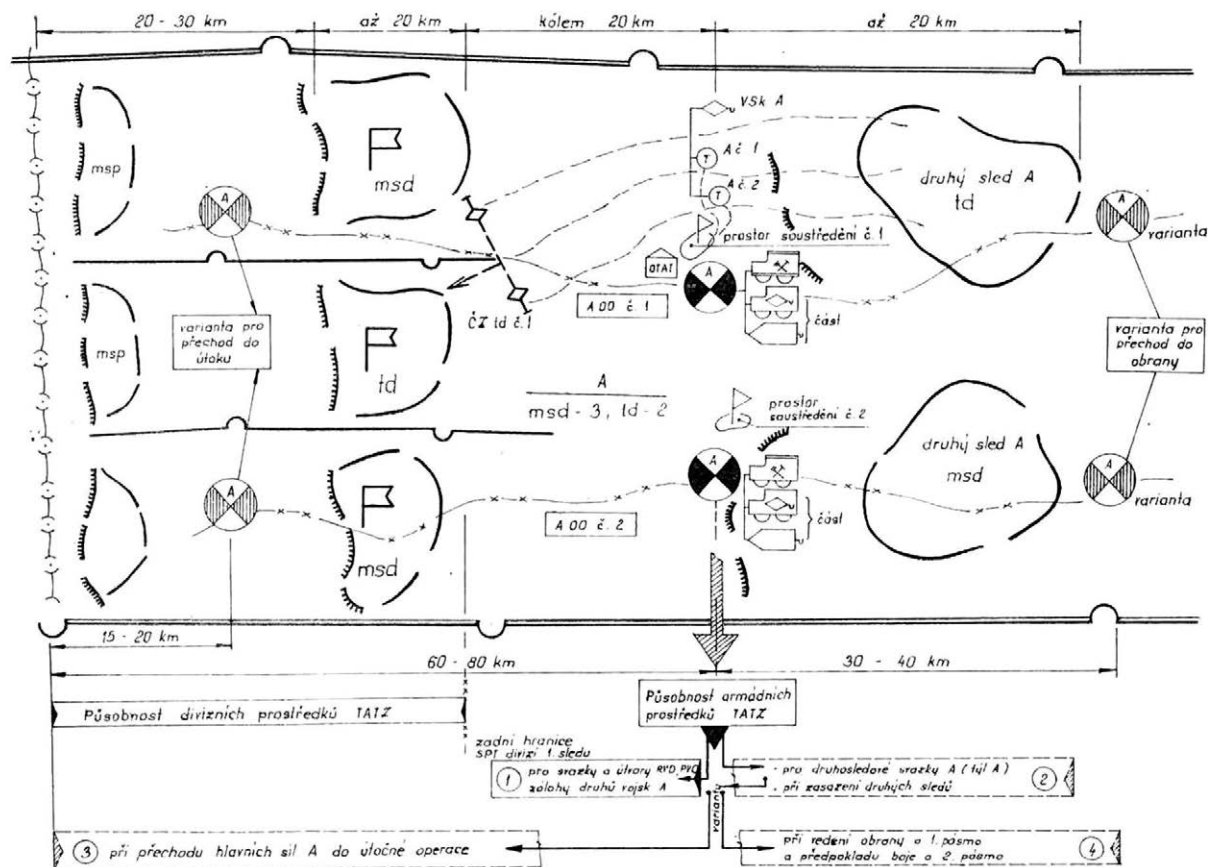
Možnosti použití armádních (frontových) prostředků TATZ ve prospěch prvosledových svazků limitují tyto skutečnosti: — místo a úloha vševojskové armády v první útočné operaci počátečního období války v sestavě frontu,

— způsob a časové možnosti vojsk při zaujímání příkrytí státní hranice,

— dislokace útvarů TATZ na teritoriu, stav jejich bojové a mobilizační pohotovosti, a tím i jejich časové možnosti zahájení činnosti ve prospěch vojsk.

O způsobech začlenění útvarů TATZ do sestavy vševojskové armády v počátečním období války — viz VM 2/1975 „TATZ armádní útočné operace“. Rozhodující je časový faktor a zámysl TATZ operace počátečního období války. Tzn. bude-li příkrytí státní hranice omezeno na dobu do 3 dnů, nemůžeme počítat s pomocí prostředků TATZ operačního stupně.

S použitím částí prostředků TATZ operačního stupně můžeme počítat při postupném narůstání bojové a mobilizační pohotovosti vojsk, kdy dojde k zaujetí výchozích prostorů ještě před vlastním zahájením války. Pak vyčleníme část evakuační kapacity útvarů TATZ armády ve prospěch prvosledových svazků formou vytvoření několika samostatných vyprošťovacích skupin (VSk) armády a jejich rozmístěním v sestavě nebo za sestavou hlavních sil prvosledových svazků. Vyčlenovat armádní dílenské prostředky a útvary ve prospěch prvosledových svazků nebude účelné, protože svazky mají dostatečnou kapacitu opravářských prostředků.

Obr. 3 Manévr s prostředky TATZ - A v příkrytí slatní hranice

Hlavním silám evakuačních útvarů a všem dílenským prostředkům a útvarům armády je účelné stanovit úkoly k zabezpečení druhých sledů a záloh armády tak, aby po zasazení druhých sledů armády převzaly od nich poškozenou a zapadlou techniku a tím umožnily rozvinování prostředků TATZ druhých sledů armády až po jejich zasazení. Frontové prostředky TATZ (evakuační i dílenské) do celkového systému TATZ přikrytí státní hranice začleněny nebudou. Jejich prvním a základním úkolem v počátečním období války budou práce na opravném fondu poškozené techniky, který zůstal po odchodu vojsk v mírových posádkách. V dalším pak bude převzetí ztrát techniky na vlastním území, vzniklých v průběhu bojů o státní hranici. Tak zabezpečí, abychom vojskové a armádní prostředky mohli využít k zabezpečení úkolů útočné operace.

V některých případech můžeme část evakuačních prostředků frontu částečně přesunout blíže k bojovým sestavám prvo sledových armád. Pak mohou přispět k uvolňování komunikací při zasazování druhých sledů armád a frontu.

Určité výsadní postavení v celkovém systému TATZ přikrytí státní hranice mají teritoriální prostředky a zařízení TATZ dislokované v pohraničním pásmu. Jejich časové i prostorové možnosti skýtají výhodu při začleňování do celkového systému TATZ přikrytí státní hranice. Jejich začlenění může probíhat různými způsoby, např. volbou plánovaných SPT (HPT) polních vojsk a pozdějším rozmístěním vojskových i armádních prostředků TATZ v prostorech dislokace OTAT a STS. Po plné aktivaci OTAT a STS i využitím opravářské kapacity ve prospěch vojsk, rozmístěných v jejich blízkosti.

Závěrem chci zdůraznit, že jsem chtěl zobecnit některé zkušenosti a názory z praktického procvičování TATZ tohoto zvláštního druhu bojové činnosti na různých stupních velení vojsk. Při plánování a organizování TATZ na různých stupních nemůžeme postupovat šablonovitě, ale vždy při konkrétním řešení najít správné proporce mezi obecnými, zvláštními a jedinečnými faktory a dospět tak k neoptimálnějšímu řešení.